
**A Könyvtárostánárok Egyesületének javaslatai a
A Kormány .../2019. (...) Korm. rendelete
a szakképzésről szóló törvényvégrehajtásáról c. dokumentumhoz¹**

Rövid összefoglaló

- Az iskolai könyvtár és könyvtárostánára növeli az oktatás, tanulás minőségét a szakmatanulásban is.
- A jogszabálynak ki kell mondania, hogy a szakképző intézményben könyvtárat kell működtetni. Annak alapszolgáltatásait rögzítenie kell.
- A könyvtárostánári minimumlétszám egyértelmű meghatározása szükséges.
- A külső szolgáltatás feltételei rögzítendőek.

Az iskolai könyvtár szolgáltatásai

Az iskolai könyvtár szerteágazó szolgáltatásokat nyújthat az iskolában, ha van, ha elérhető és van szakképzett könyvtárostánára. Ezek közül kiemelendő:

- tanulás támogatása, az önálló szakmai munkára, a felsőoktatásban való továbbtanulásra való felkészítés (önálló szakmai információ keresése, értelmezése),
- a tanulási képesség növelése (pl.: a szövegértés, digitális kompetenciák, információs műveltség fejlesztése),
- a kulturális és szociális hátrányok kompenzálása (pl.: tanulás eszközeinek, tankönyvek, szótárak, számítógép, tanulóhely, biztosítása, egyéni segítségnyújtás),
- a pedagógus munkájának támogatása (pl. forrással, módszerekkel, csoportbontással, kettős óravezetéssel),
- tankönyvtár működtetése.

Vagyis a szakképzés minőségéhez, az esélyek növeléséhez az iskolai könyvtár és könyvtárostánára is szükséges.

A jelenlegi törvényben és a nyilvánosságra került végrehajtási rendelet szövegében még nem látszik minden szükséges biztosíték. Az alábbiakban ezekkel kapcsolatban teszünk fel kérdéseket, teszünk javaslatot.

A szakképzés tárgyi feltételei

A) A jelen szövegekben nem látjuk az intézmények tárgyi feltételeit. A szöveg több pontja adottnak veszi, hogy van könyvtár, hiszen pl. rendelkezik SZMSZ-ének helyéről, de nem mondja ki, kötelezőségét és feltételeit. A szöveg a tárgyi feltételek szabályozására több ponton utal, feltételezhetően az egy külön rendelet lesz. Abba az iskolai könyvtári szolgáltatásokról az alábbiakat ajánljuk.

¹ Az új szakképzési törvény végrehajtási rendeletének tervezete. [SCRIBD megosztot dokumentum] h.n., k.n., é.n., 171 p. URL: https://www.scribd.com/document/439541229/VHR-Tervezet#download&from_embed Utolsó letöltés: 2019.12.16.

Iskola könyvtár működtetése kötelező, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van, kivéve, ha a telephelyen nem folyik elméleti/ tantermi oktatás legalább 8 osztályban.

A létesítésre kerülő könyvtár legalább egy olyan az iskola épületén belül a használók által könnyen megközelíthető, nem tantermi célokat szolgáló / kizárólag könyvtári célokat szolgáló rugalmasan berendezett helyiség legyen, amely alkalmas háromezer könyvtári dokumentum befogadására, az állomány (állományrész) szabadpolcos elhelyezésére, a források és digitális eszközök egyéni és csoportos használatára és legalább egy iskolai osztály változatos munkaformákban való egyidejű foglalkoztatására.

Iskolai **könyvtárszoba** működtetése kötelező, ha nem előírás az iskolai könyvtár vagy a telephelyen nem működik könyvtár. Ha nem működik legalább négy osztály, a könyvtárszoba tanteremben is kialakítható.

B) A könyvtár **működési és szolgáltatási minimuma** is meghatározandó. Ehhez irányadó, a 20/2012-es EMMI rendelet 64. pontja, de az modernizálandó és a szakképzés igényeire külön elvárások megfogalmazása is szükséges lenne.

A szakképzés személyi feltételei

A **könyvtárostánári státusz**, besorolás, létszám és munkarend értelmezése gyakran problémát jelent a köznevelési intézmények gyakorlatában, hiszen nem hagyományosan heti rendszerességű tanítási, de mégis pedagógus tevékenységről van szó. Ezért ennek kereteit célszerű egyértelművé/egyértelműbbé tenni. A fent felsorolt szolgáltatások, csak szakképzett és önálló munkakörrel rendelkező könyvtárostánárokkal nyújtható.

A 134.§ (1) e) pontja fentiek értelmében **könyvtári óra** helyett, könyvtári nyitvatartási órára cserélendő, mert ezt sokan könyvtári tanórának értik, de az természetszerűleg beleszámít a munkaidőkeretbe.

134.§ (3) szerint más munkakörök mellett a könyvtárostánári is megszervezhető lesz **szolgáltatásvásárlással**. Ezt két feltétel biztosításával látjuk szakmailag elfogadhatónak:

- Ha a jogszabály egyértelműen meghatározza a **szolgáltatás minimum** feltételeit. Melyek azok, melyeket minimálisan biztosítani kell, mennyi a minimális nyitva tartás...?
- Ha a szolgáltatást végző az **oktatói testület** tagja. A könyvtárostánár nemcsak a gyűjteményt kezeli, kölcsönöz..., hanem oktat, részt vesz az iskolai élet eseményeiben (projektek, könyvtári szakórák, ünnepélyek...), melyet csak akkor tud ellátni, ha részt vesz az előkészítési, tervezési, döntési folyamatokban.

Az iskolapszichológushoz hasonlóan a könyvtárostánárnak is vannak/lehetnek olyan szolgáltatásai, melyek a diákok képességeinek fejlesztését, lelki egészségét támogatják, ezáltal a korai iskolaelhagyást is megelőzhetik. Ennek tervezésére szolgál a **könyvtár-pedagógiai program**, melyet szükséges minden intézményben elkészteni.

Reméljük, észrevételünkkel tudjuk azt a célunkat támogatni, hogy a szakképzésben tanulók, oktatók munkájához, fejlődéséhez is biztosítottak legyenek a könyvtári, könyvtárpedagógiai szolgáltatások. A felvetett témák részletesebb kifejtésében, a megoldásmódok, stratégia kidolgozásában szakértőink készséggel állnak rendelkezésükre!

Hozzászólásunkat az egyesületi tagság és az érdeklődők tájékoztatására honlapunkon nyilvánosságra hozzuk.

Budapest, 2019. december 16.